

Taslanan musulmanlar

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 24 января, 2025

Taslanan musulmanlar TASLANAN MUSULMANLAR

Hytaýdaky «Parallel gurluş» hakda düýn ýazdym. Şu gün bir musulman ýurduň «Parallel gurluşyndan» söz açjagymy aýdypdym. Ol ýurt – Aly Jinnahyň, Muhammet Ykbalyň, Aly Buttonyň watany Pákistan!..

Gürrüni ediljek Jemagat lideriniň ady – Tahir-ül Kadri...

Özünü halasgär «šeýhulyslam» sanýar...

Jemagatynyň ady – «Kuran ýoly» («Minhaj-ül Kuran»)...

Pákistanda dinlerara dialogyň başyny ilki bolup başlanam şu guramady.

Lahoryň merkezinde Halkara «Minhaj-ül Kuran» guramasyny, yzyndan Lahorda Minhaj uniwersitetini we Minhaj fondunu açdy. Dünýäniň köp sanly şäherlerinde şahamçasy bolan Halkara «Minhaj-ül Kuran» guramasyna BMG-nyň Ykdysafy we sosial geňesi tarapyndan «Ýörite konsultant statusy” berildi.

Kanadanyň raýatlygyna kabul edildi...

Hawa, indi başlasagam bolar...

Muhammed Tahir-ül Kadri...

Pákistanyň Jang şäherinde 1951-nji ýylyň 19-njy fewralynda doguldy. Kakasy lukmandy. Bilimine bir hristian mekdebinde başlady. Penjap uniwersitetinde hukuk ugrundan okady. Ylmy karýerasyna şol uniwersitetde dowam etdi: yslam hukugy boýunça hünärmən boldy.

Otuz ýaşyndady – 1981-nji ýylda «Kuran ýoly» hereketini esaslandyrды.

«Yslam sosializminiň» tarapdary bolan Pákistan Halk partiýasynyň başlygy, premýer-ministr Zülfikar Aly Buttonyň 1979-njy ýylda ölüm jezasyna höküm edilmeginden soñ agdarlyşykçy Ziýa-ül Hak tarapyndan jemgyýeti dincileşdirmek maksady bilen öñe çykaryldy.

Şol sanda: Pákistanyň iň uly ikinji holdinginiň («Ittifak» holdingi) eýesi, baýlygynyň bir bölegi Zülfikar Aly Butto

tarapyndan döwlet eýeçiligine geçirilendigi üçin maşgalasy bilen bile Saud Arabystanyna gaçyp giden we döwlet agdarlyşygyndan soñ baýlygy yzyna gaýdyp berilen Nawaz Şarif bilen arasyň sazlap ýetişen Tahir-ül Kadri ýokary gatlagyň birnäçe adamy bilen gatnaşyk açdy. Bir döwür Şerif maşgalasynyň demir-polat zawodynda we hassahanasynda ymamlyk etdi hem-de wagylary bilen Muhammed Şerife ýiti täsir etdi...

Bu maşgalanyň goldawy bilen döwlet teleýaýlymlarynda çykyş etdi. Düýşünde Hezreti Muhammet pygamberi (s.a.w) görendigini aýdýardı.

Özüce toslap ýörite tikdiren şeýhulyslam sarygyny we eşigini geýmäge başlady.

«Kuran merkezleri» ady bilen mekdepleri we dünýäniň togsan ýurdunda wekilhanalary açdy.

• **Onuň partiýasy-da bar**

1989-nyjy ýylyň 25-nji maýy.

Tahir-ül Kadri partiýa gurdy: Päkistan Halk Hereketi partiýasy.

Dilinden neoliberalizmiň önümi globallaşmagyň «jadyly sözleri» düşenokdy: “demokratiýa”, “yk dysady durnuklylyk”, “adam hukuklary”, “adalat”...

Düýnki aýdanlarynyň düýpgöter tersine gürleyärди: Päkistanyň «dine hormat bildirmezlik kanunu» barada öñ şeýle diýipdi: «Bu kanun men işläp düzdim. Kim dine dil ýetirse musulman bolsun, musulman däl bolsun, aýal ýa-da erkek bolsun, hristian ýa-da jöhit bolsun, tapawudy ýok, ol kişi it öldüren öldürilmelidir!»

Soňam şeýle diýdi:

«Bu kanun her näme bolanda-da, musulman dällere, jöhitlere, hristianlara garşıy ýerine ýetirilip bilinmez. General Ziýa-ül Hakyň döwründe kabul edilen kanunyň işlenip düzülmegine meniň hiç hili dahylly ýerim ýok.”

Sünnidi we mezhepleri kabul etmeýändigini aýdandygyna garamazdan, 1991-nji ýylyň saýlawlarynda shaýy TNJF-Japary Fykhynyň agalygy partiýasy bilen ýaranlyk gurdy. Nawaz Şerifiň

premýer-ministrlik eden döwründe güýçlenip, ýetjek derejesine ýetdi.

1999-njy ýylyň 12-nji oktyabry. Premýer-ministr Nawaz Şerif öz wezipä bellän Baş serkerdebaşsy Müşerref Perwez tarapyndan agdaryldy. Döwlet agdarlyşygyna iň uly goldawy Tahir-ül Kadri berdi! Gaýtargysynam aldy: 2002-nji ýylda yslam partiýalarynyň koalizasiýasy bolan «Umumy çykyş bileleşigine» (MMA) kabul edildi we halk deputatlygyna saýlandy. Emma... birdenem...

2004-nji ýylda eýeleýän wezipesinden öz islegi bilen el çekip, Kanadanyň Toronto şäherine ýerleşdi. «Kuran ýoly» akymynyň işlerini Torontodan dolandırmaga başlady. Stambul, London ýaly dünýäniň birnäçe uly şäherlerinde konferensiýalar berdi.

2010-njy ýylda “Fatwa on Terrorism” kitabyны yazdy, yslamda terrorizme ýer ýokdugyny nygtady. Bütindünýä Ykdysady forumyndan başlap, Awstraliýa parlamenti ýaly birnäçe ýerde terrorizm temasynda nutuklar bilen çykyş etdi. 2011-nji ýylda Angliýada terrorçylyga garsy okuw lagerini açdy.

Soňra ýene birden...

2012-nji ýylyň ahyrky günlerinde ýurduna dolandy. Nämüçin?

• **Maliýe çeşmesi**

Päkistanly žurnalist Nawid Ahmadyň aýtmagyna görä, Tahir-ül Kadri päkistan syýasatyň bulanyk we howply suwlaryna ýeňse gapydan girdi.

Taýýarlykly gelipdi – wepaly sosial mediýa topary, «anonim çeşmelerden» toplanan pula satyn alynan, aňrybaş şertli, ok geçirimeýän lýuks awtoulagy bardy.

Päkistandaky korrupsiýany gazaply tankyt eden Tahir-ül Kadri mejlisiniň güýjuniň gaçandygyny aýdyp, Lahordan Yslamabada köpçülikleýin ýöriş gurnady. Taryhyň dili 2013-nii ýylyň 14-nji ýanwaryny görkezýärdi.

Bir million adamyň gatnaşjagyny aýtdy aýtmasyna, emma baryýogy 50 müň adam gatnaşdy.

Ýörişiň soňunda mejlisiniň öz-özünü ýatyrmagyny, harby we kazyýet býurokratiýasyndan dörediljek täze tehnokrat hökümetiň gurulmagyny talap etdi.

Hyruçly gürleýärdi. Onuň gahar-gazapdan doly çykyşlary karikaturalaryň baş temasyna öwrülendigine garamazdan, müňlerçe tarapdary bardy. Howa sowukdy, tarapdarlary daşarda aňzakly howada üsemekden ýaňa eňek çalyardy, emma Tahir-ül Kadri ýyljak otagynda köpcülikleýin çykyşy gözükdirýärdi.

Dördünji günün soñunda maksadyna ýetip bilmedik Tahir-ül Kadri hökümetiň ugradan wekilleri bilen ylalaşyga geldi. Yza ädim ätmäge razy boldy.

Ýeri, nämüçin köpcülikleýin çykyş gurnady? Hawa, nämüçin? Päkistanda saýlawlar esasynda gelen hökümət birinji gezek berlen möhletiniň soñunda ýurdy gaýtadan saýlawlara taýýarlap ýörkä, Kanadadan zompa gelip radikal garşylyk bermegiň we harbylardyr kazyýet ulgamyndan dörediljek wagtlaýyn höküməti gurmak talabynyň düýp manysy nämede?

Şeýle-de... Bir aý ýaly gysga wagtda köpcülikleýin ýörişi geçiräge ukyply guramaçylygy we maliýe üpjünçiliği dürli düşündirişleriň berilmegine sebäp boldy. Onuň arkasynda gizlin gulluklaryň bardygy ýazyldy. Aýratynam ýöriş döwründe howpsuzlyk boýunça hiç bir babatda bökdenceliğin döremezligi-de Tahir-ül Kadriniň iň bolmanda hukuk goraýy edaralarynyň arasynda täsiriniň bardygyny görkezýän bir delil boldy.

A soňra näme boldy?

Nawaz Şerif premýer-ministr wezipesine saýlandy. Emma... Häzir Päkistanda ýene köpcülikleýin çykyşlar bar. Çykyşlaryň başynda Tahir-ül Kadriniň tarapdarlary bar.

Göreliň bakaly, kim kimi ýeňerkä?..

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 12.09.2014 ý. Publisistika